

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 8 fl. (6 coroane).
 Pe o jumătate de an . . . . . 4 fl. 50 cr. (3 coroane).
 Pentru România 15 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Ce se facem?

(Sc.) Sântem în toamnă. Frunzele copacilor și pomilor roditori se scutură și îngălbinesc pământul, ear' aerul rece și ploile mărunți ne amintesc, că se apropie cu pași repezi iarna geroasă.

După munca grea de vară, după ostenele doboritoare, poporul țeran are un timp de liniște. Toamna pustie și iarna aspră îl fac să păzească casa și să se ghemuiască în jurul cuptoarelor călduroase.

Liniștea, pacea, odihna, sânt atât de trebuincioase omului muncitor. El își adună puteri nouă, își înviorază gândurile, își încălzește sufletul răcit de griji, în sfârșit făurește la planuri cum și ce să muncească pe viitor.

Ce se facem? — eată întrebarea însemnată pe care trebuie să ne-o punem în vederea iernei care se apropie.

Și răspunsul este pe cât de ușor pe atât de prețios: *ziua de azi pentru ziua de mâine!*

Să nu ne lăsăm nici-odată ademeniți de farmecul liniștei de iarnă, să nu pierdem o clipă fără de a ne face datoria de oameni, datoria de popor.

Și dacă ori-ce om și ori-ce popor are o asemenea datorie, noi Românii o avem însutit mai mare, însutit mai grea.

Pe când alte popoare ale Europei se află în toiul muncii lor ca neamuri de cultură și de înaintare, poporul românesc din țeara asta de abia e la începutul acestei munci. Căci acele popoare fost-au și sânt ocrotite de soarte, diriguite de capi înțelepți, cinstitori ai libertății și împărțitori de dreptate, — noi însă prigonți am fost fără curmare și de soarte și de oameni.

De două mii de ani, de când ne-am așezat în țeara ce se numia pe atunci *Dacia*, noi avut-am să înfruntăm groaznice primejdii și piept să ținem povoaielor de barbari năvălitori. Soartea ne-a cercat cu necazuri și cu prea puține bucurii ne-a mângâiat.

Pe când alte popoare n'au avut să stăruiască decât pentru sine, pentru înaintarea lor, — noi trebuit-am să luptăm mereu pentru apărarea noastră, pentru asigurarea ființei noastre românești.

Astăzi chiar, dușmanii noștri de moarte vreau să ne stingă de pe fața

pământului, ear' noi sântem nevoiți să purtăm cea mai înverșunată luptă pentru a ne păstra limba și legea noastră românească.

În asemenea stări deznădejduite, numai oameni harnici, știutori și implinitori ai datoriei lor — se pot crede scăpați de prăpastia care vrea să-i înghiță.

Prin urmare, noi mai mult decât ori-ce popor avem să ne întrebăm mereu: *Ce se facem?* și totdeauna să ne dăm răspunsul: *ziua de azi pentru ziua de mâine.*

Iarna, cu zilele friguroase și cu nopțile lungi, este vremea cea mai potrivită pentru a ne gândi cum să ne facem mai bine datoria noastră ca oameni și ca popor.

Strinși la vetrele noastre sau adunați la biserică, în școală ori pe la rudeni și prieteni, noi să ne sfătuim și să chibzuim ce-i de făcut pe viitor, pentru-ca să ne știm cu atât mai bine apăsări de prigoanele și cursele cu cari zi de zi ne ceartă stăpânitorii sêlbateci.

Să înțelegem rostul înțelept al vorbelor *ziua de azi pentru ziua de mâine* și să luăm din vreme măsuri de apărare față cu relele ce-or mai veni.

Cărturarii și fruntașii noștri dela oraș și dela țeară, sânt chemați a-și face datoria de a lumina poporul despre cele-ce trebuie să sêvrșească el.

Și sânt atâtea lucruri bune de sêvrșit în stinul poporului.

Ântăiu să cetim mereu, să cetim cât de mult și cât de multe cărți bune. În acest scop, să ne cumpărăm cărți, să ne abonăm foi, să facem biblioteci.

Pe lângă asta, o datorie frumoasă ni-se dă în *reuniuni de tot soiul*, pe cari avem să le înființăm. Reuniuni economice, reuniuni de cântări, reuniuni de cetire și altele, — eată tot atâtea scopuri scumpe, cătră cari trebuie să năsuim.

Și dacă vom socoti mereu *ce-i de făcut*, mereu ne vor veni aminte scopuri prețioase, folositoare înaintării noastre ca oameni și ca Români. Dacă vom rămâne însă neștiutori de datorințele noastre și nepăsători de ce ne așteaptă, atunci înșine săpăm mormântul în care vom putrezii.

E un neom acela care nu trăește decât pentru azi, om e numai cel ce stăruiește *azi pentru mâine!*

Pentru tricolor. Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că săptămânile trecute mai mulți fruntași vrednici din Munții-Apuseni au avut un conflict cu gendarmii pentru tricolorul nostru național cu prilejul unei nunte.

Acum din Câmpeni vine știrea, că în urma arătării făcute de gendarmeria de acolo, dl *Dr. Z. Chirtop*, adv., e dat în judecată pentru „agitațiunea“ (?) ce a sêvrșit servitorul d-sale împodobind cu tricolor caii, cu prilejul nunței dlui *Al. Macaveiu* din Bucium.

Deasemenea e dat în judecată și dl *Dr. Stefan C. Pop*, avocat în Arad, pentru-că sârind întru apărarea celor 3 dame oprite în drum și amenințate de gendarmi, ar fi vătêmat pe gendarmi.

D-nele *Sofia Cothișel* (Certege), *Eugene St. C. Pop* (Arad) și d-șoara *Domnica Chirtop* (Câmpeni) sânt citate ca martore.

Adecă gendarmii tot ei de cătră pădure. Ei au făcut abus de putere oprind în drum convoiul de nuntă și atêcând doamnele numai ca să facă scandal, și acum tot ei acusațori!

Frumoasă purtare dela susțitorii ordinei în țeară!

Volnicia unui jude. În numărul din urmă am arêtat volnicia judei *Bene* din Lipova, cu porunca dată pentru maghiarisare. Această poruncă e volnică, de oare-ce e dată împotriva hotăririlor unei legi, care e întărită de Moiestatea Sa. Aceasta e *lega de naționalități*.

În §-ul 8 al acestei legi se zice:

„Judecătorul rezolvă plângerea ori rugarea în limba în care ea a fost comunicată; ascultarea respectivului, ascultarea martorilor, constatarea judecătorească și alte lucrări judecătorești atât în chestiunile procesuale, cât și în procedura penală — judecătorul le face în limba partidei care a pornit procesul, respective în limba persoanelor ascultate“.

Adecă legea țerei dă drept partidelor a se folosi de limba lor maternă, ear' un jude cercual cetează a opri aceasta. În alte țări un astfel de jude ar fi tras la răspundere pentru faptul seu. La noi respectivul jude nu numai că e aprobat, dar' poate va fi și remunerat. Căci ne vede, că la aceasta a calculat d-șr. Judele *Bene*, ca și alți slujbași știe bine, că în interesul maghiarisării poți face volnicii nepedepsit, și mai marii te aprobă.

Eată undă am ajuns în un stat de drept, cum pretinde a fi Ungaria.

Un pas greșit. „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român“ primia în fiecare an câte 400 fl. dela însoțirea „*Transilvania*“ din București, ajutoare pentru sodali de-ai noștri. „P rinteșcul“ nostru guvern, cum ne prigonește pe toate căile, a oprit anul acesta primirea ajutorului dela „*Transilvania*“ pe cuvânt, că nu e iertat nici unei însoțiri a primii ajutoare din străinătate.

Dar' ca să-și arete „bunăvoința“ față de noi a imbiat „Asociațiunii“ suma de 400 fl. din partea sa, zicând că nu pune nici o condiție.

Comitetul „Asociațiunii“ a respins odată acest ajutor, temându-se că guvernul se va folosi de acest prilej, ca să se amestece în afacerile „Asociațiunii“.

Guvernul însă l-a imbiat de nou și acum comitetul, spre uimirea tuturor Românilor, a primit în ședința sa din 6 Octombrie c. acest „dar“.

Pasu! acesta al comitetului e nechipzuit și greșit. Așa îl explică și îl combat toate foile noastre, căci cine cunoaște apucăturile stăpânirii maghiare și răutatea de care ea e condusă față de noi, nu se va îndoi o clipă, că guvernul are aci planuri ascunse, cari vor eși mai târziu la iveală spre răul și stricăciunea „Asociațiunii“.

Eată un vot fatal al comitetului, care cu greu se va putea repara.

Plata preoților nostri. După-ce guvernul s'a pus să reguleze salarisarea preoțimei noastre gr.-or., acum se apucă de lucru și statul catolic să facă pregătiri pentru salarisarea preoților catolici, între cari este și preoțimea noastră gr.-cat. Aceasta e afacerea așa numitei congrue, pentru care s'a ales de mai înainte dintre prelați o comisie. Comisia s'a întrunit în 10 I. c. în Budapesta sub presiunea arhiepiscopului Samassa, spre a asculta raportul despre conscrierea venitelor preoțești.

Din raport reese, că au lipsă de întreținerea venitelor 817 parohii romano-catolice și 1878 parohii greco-catolice. Pentru acoperirea lipselor celor dintâi se cer 229.730 fl., pentru a celor din urmă 880.843 fl., în total 1.100.579 fl.

Din clerul român au luat parte la ședința comisiei Metropolitul Dr. V. Mihályi de Apșa și canonicul Lauran din Oradea-mare.

Comisia continuă lucrările.

Chibzuește, și apoi muncește!

— Din „Sezătoarea sâteanului“. —

(Urmare și fine).

„O! ce mai boi și vaci? ziceai tu, par'că-ș rupte din mal“.

Ai tu și tu boi și vaci, dar' sînt slabe — moarte. De ce? Pentru-că nu ți-ai pus tu singur întrebarea: Cum o fi îngrijind oamenii ăștia de vite, de le au așa grase și frumoase? Sau dacă ți-ai fi întrebat pe ei, ți-ar

fi răspuns: Ține-ți vitele la adăpost bun; dă-le mâncare la timp; adapă-le la timp; rînește gunoiul de sub ele întotdeauna, și vei vedea cu ochii cum vitele tale se îngrașe. Atunci boii tăi vor căpăta puteri îndoit, vei face cu ei munca câmpului mai ușor și mai bine, și vei avea rod mult, mult — nu ca acum. Atunci vaca ta îți va da destul: lapte, unt și brânză, care vor fi de o mie de ori mai bune decât oțetul și castraveții cei isvorțitori de friguri. „La ei în curte, par'că răzare soarele și noaptea, dar' la mine, par'că e întunec și în ziua de Paști“, ziceai tu.

Adecă tu nu esti în stare să ții curtea așa curată și bine îngrijită ca a acelor? Poți foarte bine! Nu ți-se cere nici o cheltuială; ai însă nevoie și aici de puțină chibzuială.

Ved că ai curte destul de mare — mai mare de cum îți trebuie. Ce folos îți aduce ție pământul acesta? Uite! în colțul acela au crescut bozii; în colțul celalalt s'au încuibat laurii porcești; p'aici n'ai loc să treci de ciulinii și pălămidă; colo lemne și surcele amestecate cu gunoiu, dincolo o grămadă de peatră; băligile presărate peste tot, până în pragul ușei! Ce sînt toate acestea? Ori crezi, că norocul este pitulat p'aici prin buruienile acestea și ți-e frică să nu-l superi? Nu! acolo se umbrește sărăcia!

Pune mâna pe sapă și culcă la pământ toate aceste „hăbudii“, cari fac, ca curtea ta să samene cu un loc pustiu, părăsit, blăstemat! Și ce miros urit e în curtea ta! De ce? Pentru-că de două luni n'ai mai rănit bălegarul vitelor. Tu nu mai simți acest miros, pentru-că te-ai pomenit cu el în nas. Și te mai miri, de ce tu și ai tăi sînteți întotdeauna bolnăvicioși?

Ce față frumoasă ai putea da acestui loc, căruia tu îi zici curte, și fără mare greutate? Eată cum: împarte acesta în 3 părți. O parte, cea mai apropiată de casă, îngădește-o cu gard — dacă nu poți cu uluci — și aceasta să-ți fie curtea. Curăță bine toate buruienile, rînește gunoiul (bălegarul) și pentru-ca aerul — fără care n'ai putea să trăiești nici un minut — să fie totdeauna curat, seamănă aci tot felul de floricele — cred, că îți sînt mult mai dragi decât băligele de care te împedeci la fiecare pas. Dacă ai sămănat în curte flori, atunci vitele n'au ce să mai caute aici, căci le mănâncă. Ți-au mai rămas două părți de loc; o parte, cea mai lăturalnică, o vei rezerva la obor pentru vite, dacă n'ai pentru ele alt

loc mai depărtat de casă. În fine a treia parte o vei face grădiniță pentru zarzavatul mai mărunt, precum: mărar, pētrînjel, leuștean, țelină, lăptuci, ceapă, etc. Făcând așa vei înlătura multe neajunsuri: Vitele fiind ținute mai departe de casă, vei putea întreține mai lesne curățenia în curte și în casă, înlăturând gunoiul în care înoți mereu și care năzuește să te scoată și din casă; gunoiul înlăturat, vei scăpa de aerul stricat, atât de vătămător sănătății. Nu numai atât, dar' vei fi scutit și de multe boale de care sufer vitele, și care trec și la om prin atingere neconținută cu ele. Zarzavatul sămănat la tine în grădină, fiind la îndemână, vei scuti multe parale, pe care le dai altora în schimbul lui — mai ales Sârbilor și Bulgarilor, care au străbătut până și în „Creerii munților“.

Acum, când vei eși la tine în curte, îți va fi drag să te plimbi cu mâinile în șolduri, fără să ți-se mai pară că e întunec, și în loc de mirosul gunoiului, vei înălta mirosul cel dulce al floricelelor, care te va înveseli mult.

Fă deocamdată atât! Mai pe urmă vom vedea ce trebuie să mai faci, căci ai multe, multe de făcut și prefăcut; dar' începe odată! Și azi una mână alta, până-când vei scăpa din gura necazului.

I. Florescu, Besdead — Dimbovița.

SCRISORI.

Adunare de învățători.

Cuvești, la 5 Octombrie 1898.

Stimate Dle Redactor!

În înțelesul §-ului 3 din regulamentul dat de venerabilul consistor aradan de datul 12 Maiu 1890, învățătorii din protopopiat sînt datori a se întruni în fiecare an în acea comună, pe care o va alege ultima întrunire premergătoare.

Pe baza aceasta și învățătorii din tractul Lipovei, s'au întrunit anul acesta în comuna Laleșint — lângă Murș — pe ziua de 17/29 Septembrie.

În ziua premergătoare, învățătorii, cari am plecat cu trenul de cătră Arad, M.-Radna, la 4 ore p. m. în frunte cu neobositul domn protopop și inspector școlar Voicu Hamsea, ca președinte al Reuniunii noastre, coborîndu-ne de pe tren în comuna Căpruța, am fost întâmpinați de dl preot Hădan și câțiva economi fruntași din Laleșint, apoi am trecut cu

vorbește. Ceea-ce ziceam eu, păreau zise cătră o peatră.

— Aceasta arată încă odată ce sînt oamenii, zise Kadiul. Voi animalelor sînteți de multe-ori mai bune decât ei. Vino cu mine; cât voi avea pâne și fructe, n'ai să înduri foamea și apoi am și eu cu cine să mai vorbesc.

Cătrul se bucură din inimă și porni cu Kadiul. Umblaseră o zi. Soarele apusese și pe pământ se lăsă vîlul întunecat al nopții, numai apusul era de un roșu-auriu. Kadiul căută pentru sine și pentru cătrul un locșor adăpostit și se așezară binișor să se odihnească. — Atunci Kadiul văzu deodată și nu departe de el un foc arzînd, și când privi mai bine observă, că împrejurul lui steteau zece oameni și fiecare avea dinainte-i un sac. Fețele acestor oameni nu le putea vedea, căci din foc se înălță un fum dens, dar' văzu că ei căteși zece purtau haine de Kadii.

Aceasta i-se părură de mirare și în același moment auzi cum unul întrebă cu un glas înfiorător de răgușit:

FOIȚA.

Dreptul cadiu și catîrul.

Trăia înainte vreme un Kadiu*) care rostise dreptatea 20 de ani, fără ca vr'odată să iee mită, ori să calce dreptatea pentru ea. Pentru această credință rară, Alah îi acordase darul, ca să vadă lucrurile ascunse în apropierea vederei sale.

Se întâmplă într-o zi, că se furară Kalifului**) mulți bani și petri prețioase, și cu tot zelul Kadiului, cu toate cercetările lui, hoții nu se putură descoperi. Atunci Kaliful s'a supărat și i-a zis, că este și el ca ceilalți, că ia mită și că trece cu vederea nedreptatea. În sîrșit n'a folosit întru nimic Kadiul amintind Kalifului de dreptatea lui recunoscută, căci acesta porunci fără multă gîndire să i-se iee toate averile și să fie gonit afară din oraș. Astfel plecă de acolo Kadiul sărac și rușinat

*) Judecător.

**) Împărat.

gîndind în sine: „e foarte neplăcut ca să fie cineva cinstit într-o țeară unde toți sînt șireți“ și pentru-că el nu mai voia a avea a face cu oamenii, porni în pustie. Nu merse mult și văzu un catîr fără frâu și fără șea, care rodea, mort de foame, la niște tufărișuri ghimpoase, răsărite în-ținea din uscatul pământ. Mila îi împinse să se ducă la el, și când fu aproape văzu că catîrul are darul vorbirei. El îi întrebă:

— Ce faci tu aici singur în pustie? N'ai tu nici un stăpîn, care să te adăpostească și să te hrănească?

— Dreptule Kadiu, zise catîrul, tu cunoști lumea. Eu am slujit pe stăpînul meu, cu credință ani îndelungați. Acum însă când am îmbătrînit și nu mai pot fi de folos, m'a gonit în pustie.

— Nu i-ai spus cât de nedreaptă a fost purtarea sa? întrebă Kadiul.

— Ah! Doamne, am făcut aceasta, dar' Abu-Sahib, căruia am slujit, face parte din oamenii, cari nu înțeleg, când un animal le

toții Murășul pe o luntre mfnată de zdraveni vinslași laleștufeni. În Laleșinți în poarta sfintei biserici am fost salutați de bravul primar al acestei comune și petrecuți de plăcutul sunet al muzicii din Săborșin.

Ne-am așezat apoi spre puțin repaus în o șatră împodobită cu verdeață, anume ridicată, din ocolul sfintei biserici, de unde am fost împărțiți în quartire spre a ne întruni din nou în numitul loc — după cină, ce s'a și întemplat, petrecând în conversații interesante și cântări plăcute până la 9 ore seara.

Măne zi Joi, la 7 ore a. m. s'a început serviciul divin cu chemarea dăhului sfânt, celebrat de dl protopop Voicu Hamsea, asistat de d-nii preoți: Males din Belotint și Dehelean din Hususău. La fine s'a săvârșit parastas în memoria decedatului învățător Constantin Orăciun, fost I-ul vicepresident al Reuniunii noastre.

Din biserică ne-am dus la școală, unde conform programului, dl protopop ca președinte a deschis adunarea prin o vorbire în-sufletită și plină de învățături morale, combătând sectele de credință rătăcite a unor oameni din timpul nostru, cum sunt: anarchismul, socialismul, spiritismul, nihilismul și nazarenismul, sfătuind pe învățători, că unul fiecare în parte să năvălească a crește elevii de sub conducerea sa în spirit adevărat creștinesc, religios-moral, ca din ei să devină tot atâția bărbați tari în credința strămoșească dreptcredincioasă și nu niște semidocti cu credințe rătăcite. Au urmat citirea rapoartelor deregătorilor și s'a ales o comisiune pentru censurarea acestor rapoarte, apoi s'a ascultat prelegerea din *fisică*, *Despre greutate*, a învățătorului din loc Stefan Mihailovici, după care s'a ținut conferință didactică, exprimându-i-se numitului învățător cu puține observări, — laudă pentru srgoință.

A urmat încasarea taxelor și înscrierea de membri noi; ear' la 12 ore prânz comun în șatra din ocolul bisericii.

La prânz au luat parte toți membrii Reuniunii împodobită fiind masa comună și cu oaspeți, cari ne-au onorat cu prezența, între cari amintim pe lângă dl preot și învățător din loc cu d-nele, pe d-nii preoți: Crișan din Căpruța, Popescu—Zăbalți, Popescu—Ostrov, Dehelean—Hususău, Males—Belotint și Cărabăș—Vereșmort; apoi d-șoar-le Popescu—Zăbalț, Popa—Chelmac etc.

În decursul prânzului s'au ridicat mai multe toasturi între cari: dl protopop pentru P. S. S. dl Episcop Ioan Meșianu, părintele

Hădan și Inv. Șandru (Ohaba-s.) pentru dl protopop, Tomi (Cuvești) pentru sexul frumos și altul pentru preot, învățător și primar, ca conducători bravi ai acestei comune. Popa (Inv. Chelmac), un toast hazlu — plin de glume — pentru poporul din Laleșinț.

După ridicarea mesei am mers cu toții din nou în școală spre a continua punctele din program, între cari s'a ascultat raportul comisiunii, s'a hotărât și luat la protocol că pe anul viitor să se țină două adunări generale și anume: una cu ocaziunea examenului de vară în comună Sistarovet, a doua care să se ocupe cu partea administrativă și socială, la începutul anului școlar viitor în Lipova.

Mai departe, la propunerea membrului în pensiuă Ioan Tudulescu, cassar, s'au votat din venitul fondului Reuniunii două ajutoare de câte douăzeci fl. v. s. pentru pruncii de învățători ai acestui tract cari se vor aplica la vre-o școală de negoț sau industrie.

S'a ascultat citirea disertațiunii părintelui Hădan despre „Religiune și patriotism”, în care s'a combătut lipsa de simț religios a bărbaților primejdioși statului, cum sunt anarhiștii etc. Apoi s'a citit disertația colegului Bugarin din Birchiș, „Școala și familia”, în care s'a combătut educațiunea greșită a pruncilor crescuți de părinți cuprinși de patimi, cum sunt: beția, luxul, vanitatea, pisma etc. S'a ascultat apoi prelegerea învățătorului T. Neagu: „Elevii ca membri ai familiei”. Disertațiunile s'au ascultat cu plăcere și s'au alăturat la actele Reuniunii, votându-li-se autorilor mulțumită protocolară. S'au ales în fine de I ul vicepresident I. Nestor din Batta, ear' de al II-lea vicepresident dl Teodor Popa, învățător în Chelmac.

În fine, punctele din program fiind gata, ședința se încheie prin dl protopop mulțumindu-li-se tuturor celor prezenți pentru buna atențiune, participare și conlucrare la această conferință; apoi luându-ne rămas bun ne-am îndepărtat fiecare la ale noastre cu aduceri aminte plăcute. Ca de încheiere adaug că deși primarul comunei Laleșinț, dl Biró, străin de neamul nostru, totuși în tot decursul petrecerii noastre aci, ne-a însoțit și spriginit cu îndată-năta-i bunăvoință. Ba ce e mai mult, la întrevinerea d'ui preot și învățător din loc — cu învoirea d-sale s'a votat din budgetul comunal o sumă anumită ca spese avute cu primirea și aranjarea numitei conferințe învățătoresci.

G. T.

DIN LUME.

Creta.

În sfârșit Europa, reprezentantă prin cele patru pu eri, s'a încredințat despre dreptatea creștinilor din Creta, și e pe cale de-a pune capăt chivernisirei păcătoase a Turcilor. *Eată cum ajunge la rezultat un popor, care luptă cu statornicie, curaj și tărie pentru drepturile sale, fapt, pe care trebuie și noi să-l avem în vedere.*

Din Constantinopol se vestește, că cele patru puteri au dat Sultanului o notă, în care au cerut între altele să retragă trupele și deregătorii turcești din insulă și ele chezănesc despre susținerea ordinii în Creta. Sultanul s'a învoit la aceasta, vorba ceea „de silă bucuros”.

Astfel de astă-dată Cretenilor li-se face dreptate. În Creta nu va rămâne decât o umbră din fosta dominațiune tirană a Turcilor și energicii Creteni se vor pute desvolta liber, scutiți de despoieri și prigoniri.

Călătoria împăratului Wilhelm.

Un eveniment însemnat este călătoria împăratului Germaniei, Wilhelm, la Ierusalim. În Ierusalim s'a zidit o nouă biserică nemțească protestantă și împăratul va fi de față la sfințirea ei. Călătoria însă are și însemnătate politică, de oare-ce împăratul prin aceasta voește se ridice vaza Nemților în răsărit.

Împăratul a plecat din Potsdam (lângă Berlin) Marți, și va merge prin Veneția și prin Constantinopol, unde va face vizită Sultanului. Era să viziteze și Egiptul, dar' de aceasta a abzis, din cauză, ca să nu lipsească prea multă vreme din Germania. Călătoria împăratului va țină până pe la sfârșitul lui Noemvrie.

— Prieteni, luceafărul a răsărit pe cer și altul îi răspunde:

— Cerul este încă luminat de razele soarelui ce a apus.

— Așadar' mai avem o clipă de odihnă, înainte de a începe obositoarea noastră pribegie, zise al treilea.

Atunci se ridă unul, al cărui trup se îndoise de bătrânețe și zise cu un glas plângător:

— De trei sute de ani port eu povara mea. Mi-s'a îndoit spatele, picioarele mele abia mai pot păși și necontenit trebuie să pribegesc — 1000 de ani să port pe pământ averea aceasta nedreaptă, până-ce trupul se va face țărână și sufletul se va nimici!

Un suspin străbătut rîndul și răsuna ca vântul, când trece prin locuri pustii. Drep-tului Kadiu îi îngheță spatele.

— Povara ta nu este așa de grea. Eu o port numai de 20 de ani și trebuie să o port 1000, — 1000 de ani!

Kadiului îi se pără vocea cunoscută, privi mai bine și văzu că cel care vorbise

era judecătorul de mai înainte lui, pe care poporul îl numia Kadiul vârsător de sânge, de oare-ce pentru bani, da hotărîre de moarte, ce îi-se cerea. Dinaintea lui era un sac grozav de mare, și dreptului Kadiu îi-se strînsese inima, când se gândi, că acel nenorocit avea să poarte în spinare acel uriaș sac în timp de 1000 de ani.

Și earăși începă altul:

— Greutatea sacului ce duc nu este așa de mare — greutatea conștiinței este mai mare. O, ce să fi dat să fi fost judecător drept și să nu iau mită! Când, când va veni dreptul Kadiu, care ne va mântui?

În acea clipă se stînsese cea din urmă licărire a zilei la apus și din luceafăr se pogori o rază luminoasă.

— Trebuie să mergem, se auzi un glas, și îndată își luă fiecare sacul sev. Atunci văzu Kadiul, că ei aveau mâinile descarnate și când își aruncară sacii pe spate auzi un sunet ca de bani de aur. Focul se înălță și la lumina lui, Kadiul văzu mai departe, că ei aveau capete de mort. Când se stînsese fla-

căra dispără neplăcutul convoiu în întunerecul nopții, dar' însă prin pustietate se auzia plângător: O miie de ani, o miie de ani!...

— Îmi pare rău de acesti oameni, zise Kadiul în sine, dacă șș ști, îi-șș șjuta. Un Kadiu drept ar pute să-și mântuiască, zic ei? Acum, eu cu știință, n'am dat nici o hotărîre nedreaptă și Allah m'a binecuvîntat pentru aceasta. Dar' cum să fac, ca să-și mântuiesc?

(Va urma).

Peatra înțelepciunii sau vorbe adevărate.

Adunate de I. Darin.

Astă haină pămîntească

Sigur praf va deveni;

Sus în patria cerească

Sufletul va străluci.

Voss.

Câte mi de inimi moartea n'a 'nghețat?
Și în câte case dorul n'a intrat?

D. Bolintineanu.

În moarte părerea cade, sulimnul se șterge și noi sîntem văzuți în adevărata noastră persoană.

Hippel.

Expoziții economice în Sebeșul-săsesc.

Două expoziții românești.

Am dat în nrul trecut înștiințarea, că în Sebeșul-săsesc se vor aranja două expoziții economice, în zilele de 26—30 Oct. n. e.

Atrăgând luarea aminte asupra acestor expoziții, dăm în cele-urmează programele lor și alte amănunte:

I.

Expoziție de vite.

I. Programul

expoziției de vite, ce se va ține Duminică la 30 Octomvrie n. 1898 în orașul Sebeșul-săsesc.

1. În scopul de a înainta economia de vite, »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« va aranja la 30 Octomvrie n. 1898 în orașul Sebeșul-săsesc o expoziție de vite, având a se împărți de astă-dată premii în suma de 500 coroane, din cari 300, dăruite de înaltul minister și 200 de comitatul nostru.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ține în ziua amintită, începând dela 9 ore înainte de ameză și până la 1 oră după ameză, când va urma premiarea.

Expoziția se va ține pe locul numit »Tirgul de vite«.

3. La expoziție se primesc vitele locuitorilor din toate comunele cercurilor pretoriale Sebeșul-săsesc și Mercurea.

Pentru vitele aduse din afară de Sebeșul-săsesc se cer pasapoarte în regulă.

Cerând trebuința, proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele în timp de $\frac{3}{4}$ de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refusa primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

Vite jugănite și peste tot vite, cari nu pot servi la prăsirea mai departe, nu se primesc în expoziție respective nu se premiază.

La fiecare vită respective grupă de oi comitetul aranjator alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzând numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului

Vitele se așează în grupele, la cari aparțin.

5. Despre vitele primite comitetul aranjator alcătuește o listă generală, în care se petrec datele amintite la punct 4.

6. Exponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

7. Se vor distribui cincizeci-și-septe premii în suma totală de 500 coroane, și anunit:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă și străină).

a) tauri de $2\frac{1}{2}$ —5 ani: 1 premiu de 40 cor., 1 premiu de 24 cor., 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 7 coroane;

b) vaci de $2\frac{1}{2}$ —8 ani: 1 premiu de 30 cor., 1 premiu de 20 cor., 2 premii de câte 12 cor., 2 premii de câte 10 cor., 2 premii de câte 8 cor., 2 premii de câte 6 cor.;

c) tăurenci și juninci de 1 — $2\frac{1}{2}$ ani: 1 premiu de 20 cor., 1 premiu de 15 cor., 2 premii de câte 12 cor., 2 premii de câte 6 cor., 3 premii de câte 2 cor.;

d) viței și vițele de $\frac{1}{4}$ —1 an: 1 premiu de 12 cor., 1 premiu de 9 cor., 2 premii de câte 5 cor., 3 premii de câte 2 cor.

Grupa II. Oi de prăsilă.

a) berbeci de 1 —5 ani: 1 premiu de 20 cor., 1 premiu de 15 cor., 2 premii de câte 10 cor., 2 premii de câte 6 cor., 2 premii de câte 3 cor.;

b) oi de 1 —5 ani: 1 premiu de 16 cor., 1 premiu de 12 cor., 2 premii de câte 8 cor., 2 premii de câte 5 cor., 2 premii de câte 2 coroane;

c) noatini și noatine din 1898: 1 premiu de 14 cor., 1 premiu de 12 cor., 2 premii de câte 7 cor., 2 premii de câte 4 cor., 2 premii de câte 2 coroane.

II. Premiarea.

1. În scopul premiării, comitetul central al Reuniunii agricole a numit juriul constător din domnii: *Demetriu Comșa*, prof. seminarial, ca președinte al juriului; *Victor Tordășianu*, oficial consistorial, ca secretar al juriului; *Dr. D. P. Barcianu*, prof. sem.; *Dr. P. Șpan*, prof. sem.; *Petru Ciora*, oficial cons.; *Emil Verzariu*, funcț. de bancă, toți din Sibiu; *Ioan Chirca*, vice-notar în Seliște; *Sergiu Medean*, protopresb., *Zevedeu Murășianu*, paroch.; *Ioan Parascio*, sub Jude reg. în pens.; *Petru Opincar*, *George Fărcaș*, *Nicolae Androne*, toți econ. din Sebeșul-săsesc; *Isidor Blaga*, paroch în Lancrăm; *Ioan Bena*, paroch în Pianul-inf.; *Nicolae Cărpenișan*, paroch și *George Goța*, primar, ambii din Răhău; *Vasile Rehovean*, inv. în Călnic; *Nicolae Hința*, inv. și *Vasile Zemora*, econ., ambii din Sebeș; *Ioan Stoicuța*, paroch, *Ioan Bogdan*, inv. și *Parteniu Morariu*, primar, toți din Săsciori; *Ioan Moga*, econ. în Căpâlna; *Ioan Crețu*, econ. în Șugag; *Nicolae Stancu*, econ. în Loman; *Ioan Ghișă*, paroch, *Ioan Stoica*, econ., ambii din Rechița; *Simeon Ghișă*, paroch și *Ioan M. Vulc*, proprietar, ambii din Pianul-superior; *Ioan Mișu*, paroch în Cacova; *Ioan Droc*, protopresb., *Ioan Măcelariu*, not. emer. și *Spiridon Fleșeriu*, econ., toți din Mercurea; *Ioan Lazar*, *Ioan Orășian*, ambii parochi, *Dumitru Orășian*, inv. și *Ioan Beu*, econ., toți din Apoldul-inf.; *Dumitru Ivan* și *Dumitru Iridon*, proprietari în Apoidul-sup.; *Demetr. Pamfloi*, paroch și *Ioan Străulea*, not., ambii din Jina; *Ilie Pop*, paroch, *Moise Pop*, econom, ambii din Ludoș; *Ioan Șerb*, *Nicolae Dobrotă*, parochi, *Ilie Georgescu*, învățător, *Adam Micu*, notar, *Dumitru Ghișă*, primar, *D. Șufană Tarină*, econ., toți din Poiană; *Dumitru Munthiu*, notar în Reciu; *Dionisie Iuga*, not. în Rodu; *Iacob Greavu*, primar, *Nicolae Schiau*, not. pens., ambii din Topârcea. Membrii absenți sau împedecați dela vot se înlocuesc prin suplenți.

2. Nu este iertat a funcționa nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii, sau de ale rudeniilor mai deaproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a vitelor expuse, examinează pe rând și cu deosebită luare aminte fiecare vită și apoi se consultă asupra premiării, îngrijindu-se ca publicul și exponenții să nu înfruească câtuși mai puțin asupra hotărârilor de luat.

4. În sedința ce urmează examinării vitelor, membrii juriului se consultă din nou și se pronunță, dovedind îndreptățirea propunerilor și apoi hotărând cu majoritate absolută de voturi.

Președintele votează întotdeauna. La cas de voturi egale decide soarta.

Asupra fiecărei premiări se votează deschilinit.

5. Exponenții de premiat se petrec în o listă separată care, odată stabilită, se subscrie de președinte și secretar, precum și de alți doi membri ai juriului.

6. Împărțirea premiilor urmează a se face în mod sârbătoresc, ținându-se mai întâiu o vorbire în prezența juriului, comitetului aranjator, a exponenților și a publicului întrunit.

Exponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelor în rubrica: »Adevăresc primirea în regulă a premiului«.

7. Secretarul juriului se însărcinează a compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul scris de președintele și secretarul juriului se păstrează în archiva Reuniunii.

III. Dispozițiunile de premiare.

A. În general.

1. Scopul expoziției este mai ales a urni și încuraja adevărata propășire în economia vitelor. Drept aceea, în privire se va lua nu atât intențiunea vedită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu seamă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligența dovedită în realizarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele altcum defecuoase încâtva, se pot premia în rînd cu vitele oare-cum desevîrșite. Intervenind împrejurările de mai sus, chiar și ântâietate se va da vitelor de a doua mână. Dar' nici măcar în totala lipsă de altele mai bune, nu este iertat a premia vite hotărît rele sau având scăderi însemnate.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde îndestule vite vrednice de premiat, primile, ce ar prisosi, se pot destina pentru o altă grupă. Premiile, care, din una sau altă cauză, nu s'ar fi împărțit, se adaugă la fondul Reuniunii.

4. Aceia care au prăsit înșiși vitele, vor ave ântâietate față cu aceia, care au expus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu poate fi premiat, care n'a ținut vita în grija proprie $\frac{3}{4}$ an cel puțin.

5. Același exponent nu poate dobândi decât un singur premiu în aceeași grupă. Față cu cel premiat în cutare grupă, concurenții din altă grupă au ântâietate, presupunând că vitele lor sînt deopotrivă.

B. În special.

I. Bovine (viței, vaci, tauri).

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, care întrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoase la trup, blânde, lăptoase, bune de prăsilă și de îngrășat.

Față cu vitele corcite se va da ântâietate vitelor de rassa curată.

2. Între scăderile, cari nu îngăduie premiarea se numără: trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit sau cu boale înăscute, cum și scăderi care supără vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urite etc).

3. Ca semne de lapte mult se consideră trup prolongit, piept larg și foale șerpuit de vine groase; uger plin și mare, nu prea cărnos, nici prea gras, înzestrat cu pîr scurt și moale și avînd patru țite moi, groase, lungi, deopotrivă de mari; piele molatică, pîr subțirel și privire blîndă.

4. Ca bune de îngrășat sînt a se considera mai ales vitele trunchioase, lungi, spătoase, cu capul mic, oase subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, coapsă lătăreață, piele mișcăcioasă, pîr moale.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu seamă vitele osoase, cu picioare cam lungi, piept lung și rotunzit, șolduri puternice, copite sănătoase, mers vioiu și regulat.

II. Oi.

1. Ântâietate se cuvine mai ales oilor mari, cănoase, lăptoase și bogate în lână frumoasă și subțire, moale și lungă; deasemenea se cuvine ântâietate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană aleasă.

2. Rassa țigaie și stogoșe se preferă rassei bîrsane (țurcane).

Din sedința comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului«, ținută la Sibiu, în 3 Octomvrie n. 1898.

Demetriu Comșa, *Victor Tordășianu*,
president. secretar.

II.

Expoziție de poame, struguri și derivatele lor,

I. Programul

expoziției, ce se va ține din 26 până în 30 Octombrie st. nou 1898 în orașul Sebeșul-săsesc.

1. În scopul de a înainta pomăritul și viieritul, »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« va aranja în cursul celor patru zile amintite, în orașul Sebeșul-săsesc, o expoziție de poame, struguri și derivatele lor, având a se împărți de astă-dată premii de stat în sumă de 200 coroane, dăruite Reuniunii de Înaltul minister, cum și diplome de recunoștință.

Expoziția va cuprinde poame și struguri de tot felul în stare naturală, deasemenea derivatele lor, anume poame uscate și ferte, lietar, compot, dulceață, must, vin, rachiu, oțet, oleiu, etc., cum și unelte, întocmiri și modele din ramurile atinse.

2. Expoziția se va deschide în 26 Octombrie (ziua Sf. Paraschiva) la 1 oră d. a. și va dăinui până în 30 Octombrie st. n., la 5 ore d. a.

Expoziția se ține în edificiul școlii române gr-or.

3. Ca exponenți pot lua parte afară de membrii Reuniunii, locuitorii din întreg comitatul Sibiului, numai cât premiile se vor încuvința numai membrilor.

Cerând trebuința, exponenții au să dovedească, că au produs înșiși obiectele expuse.

4. Merele, perele, gutuile și persecele au să fie expuse fiecare soi în câte cel puțin 5 exemplare sănătoase și bine dezvoltate, ear' prune, nuci, struguri, și c. l., cât trebuie spre a umplea un tăier îndatinat.

Abateri se pot face numai cu poame și struguri de o valoare și mărime neobișnuită.

Exponenții au să însemne obiectele de expus cu numiri în regulă, eventual și cu numirea locală.

5. Primirea obiectelor în expoziție se face cu începere din 22 și până la 25 Octombrie st. n. prin comitetul aranjator local, care îngrijește de punerea lor în regulă și înzestrarea cu bilete, cuprinzând numărul curent, numele și comuna exponentului, numirea pomologică și resp. locală a soiului.

Comitetul petrece aceste date și eventualele observări în o listă generală, care se înmanuează juriului.

Poame găunoase, putrezite sau altcum stricate, nu se primesc la expoziție.

Cu totul exchiși dela expoziție sânt, firește, strugurii și tot ce ar proveni din viile puse sub opreliște din cauza filoxerei.

6. Exponenții, cari nu ar lăsa obiectele trimise ca dar Reuniunii, despre ce trebuie făcută arătare, le vor lua în primire până Joi, în 3 Noemvrie st. n., la 12 ore din zi, căci de aci încolo nu se garantează pentru ele.

7. Exponenții sânt îndatorați a se îngrijii înșiși de transportul obiectelor de expus.

8. Din poamele, ce s'ar trimite spre vânzare trebuie expuse cel puțin 20 exemplare nealese.

9. Se vor distribui drept premii diplome de recunoștință și se vor împărți de astă-dată 48 premii de stat, în suma de 200 coroane, anume:

Grupa I. Poame în stare naturală.

a) mere, pere și gutui:

1 premiu de 12 coroane
1 » » 8 »
2 premii » câte 6 »
3 » » » 3 »
4 » » » 2 »

b) prune și perseci:

1 premiu de 9 coroane
1 » » 6 »
2 premii » câte 3 »
3 » » » 2 »

c) nuci, alune, castane, migdale, coarne și c. l.:

1 premiu de 7 coroane
1 » » 4 »
1 » » 2 »

Grupa II. Struguri.

a) struguri de vin:

1 premiu de 10 coroane
1 » » 6 »
2 premii » câte 3 »
3 » » » 2 »

b) struguri de masă:

1 premiu de 8 coroane
1 » » 5 »
2 premii » câte 3 »
2 » » » 2 »

Grupa III. Derivate din poame și struguri.

a) must, vin, rachiu, oțet și oleiu:

1 premiu de 10 coroane
1 » » 7 »
2 premii » câte 3 »
2 » » » 2 »

b) poame uscate, lietar, compot, dulceață și c. l.:

1 premiu de 7 coroane
1 premiu » 4 »
2 premii » câte 3 »
2 premii » » 2 »

Grupa IV. Unelte, întocmiri, modele și c. l.:

1 premiu de 7 coroane
1 premiu » 5 »

II. PREMIAREA.

1. În scopul premiării, subscrisul comitet central a instituit un juriu de 12 membri în persoanele domnilor: Demetriu Comșa, profesor, ca president și Victor Tordășianu, oficial consistorial, ca secretar al juriului, ambii din Sibiul; I. Paraschiv, proprietar și subjude de tribunal în pensiune; Alexandru Dobrescu, protopop, ambii din Sebeșul-săsesc; I. Chirca, vicenotar comunal în Seliște; Isidor Blaga, paroch în Lancrăm; I. Vulc, proprietar în Pianul-superior; Daniil Stroia, proprietar în Mercurea; I. Bogdan, învățător în Săsciori; Ioan Ghișa, paroch în Rechita; Dumitru Munthiu, notar com. în Reci; Ioan N. Floca, paroch în Răhău.

Membrii absenți se vor înlocui în ajunul lucrării, prin suplenți aleși din partea celor prezenți.

2. Nu este iertat a funcționa ca juror, când vorba e de obiectele proprii sau de ale rudeniilor mai deaproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a obiectelor expuse, le examinează pe rând și apoi se consultă asupra premiării, având comitetul aranjator îndatorirea să îngrijească, ca publicul și exponenții să nu înriurească cătuși mai puțin asupra hotărârilor de luat.

4. În ședința, ce urmează examinării obiectelor expuse, membrii juriului se consultă din nou și se pronunță, dovedind pe scurt îndreptățirea propunerilor și apoi hotărând prin majoritate absolută de voturi.

Presidentul juriului votează întotdeauna. La cas de voturi egale hotărârește soarta.

Asupra fiecărei premiări se votează deschilinit.

5. Exponenții de premiat se petrec în lista premiaților, care odată sta-

torită, se subscrie de president și secretar, cum și de alți doi membri ai juriului.

6. Împărțirea premiilor urmează a se face în mod sârbătoresc *Duminecă d. a., la 30 Octombrie st. n.,* ținându-se mai întâiu o vorbire în prezența juriului și comitetului aranjator, a exponenților și publicului întrunit.

Exponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica: »Adevăresc primirea în regulă a premiului«.

7. Secretarul juriului e îndatorat a compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul subscris de presidentul și secretarul juriului se păstrează în archiva Reuniunii și se publică prin ziare.

III. DISPOZIȚIILE DE PREMIARE.

A. În general.

1. Scopul expoziției este mai ales a urni și încuraja adevărata propășire în ale pomăritului și viieritului. Drept aceea, în privire se va lua nu atât intenția vedită de a străluci cu poame și struguri în exemplare de paradă, ci mai cu seamă rentabilitatea și valoarea economică, nobleța fructelor expuse, deasemenea hărnicia și priceperea dovedită, meritele câștigate pe tărîmul pomăritului și viieritului resp. în cutare ram înrudit.

2. Deci fructele, cari întrunesc condiții economice aievea priincioase, se vor privi ca fiind mai pe sus de cele altcum chipeșe și uriașe, însă puțin căutate, ne-trainice sau pătîmind de alte scăderi.

Chiar și în totală lipsă de altele mai bune, nu este iertat a premia fructe de soi prost, vermănoase, murdare, ne-coapte, strivite ori altcum vătimate, precum nici beuturi molipsite de boale.

Deasemenea nu se vor premia decât unelte, întocmiri și modele plătuite sau inventate de exponenți.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde îndestule obiecte vrednice de premiat, premiile, ce ar prisosi se pot destina pentru o altă grupă, firește mai bogată. Premiile, cari din una sau altă cauză nu s'ar fi împărțit, se înapoiază Reuniunii.

Premiile se pot spori, cerând trebuința, prin reducere.

4. Acei cari au prăsit și cultivat înșiși pomii și resp. vițele, din cari provin fructele sau derivatele expuse, vor ave întâietate față de acei cari au expus din prăsila altora.

De altcum colecțiile bogate în fructe alese, deși provenind din toate sau aproape toate soiurile proprii cutărei comune, se consideră drept merit osebit.

5. Același exponent nu poate dobandi în aceeași grupă decât un singur premiu.

Față cu cel premiat în cutare grupă, concurenții din altă grupă au întâietate, presupunând că obiectele lor ar fi deopotrivă.

B. În special.

I. Poame.

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales poamele îndeplin dezvoltate, fragede și sănătoase, foarte trainice, culese și păstrate cu deosebită îngrijire, bogate în must aromatic, fătoase și având mare trecere la noi și aiurea.

2. Dela premiare se vor exclude poamele culese în pârghă, viermănoase, mult puțin putrede, noduroase, bătute sau altcum vătimate, deasemenea poamele de soi recunoscut ca prost, cum și cele pădurețe.

II. Struguri.

1. Ântâietate se cuvine strugurilor mari, grei, bine închegați, trainici, îndeplin copti, foarte dulci și aromatici, provenind din vițe vestite ca rodnice și puțin expuse la neajunsuri.

2. Dela premiere se vor exclude strugurii acri, atinși de mucegaiu sau înzestrați cu boabe (boane) relativ mitite și deșirate.

Din ședința comitetului central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului ținută la Sibiu. în 3 Octombrie n. 1898.

D. Comșa,   **V. Tordășianu,**
președ.   secretar.

Jocul românesc.

— Vezi ilustrația. —

Precum sînt frumoase porturile țeranilor noștri din cele mai multe părți, așa sînt neîntrecute în frumsețe și jocurile noastre. De aceea ele sînt admirate de străini, cari n'au cuvinte a le lauda îndestul. S. p. de câte ori s'a jucat în *Viena*, în orașul împărătesc, în mijlocul Nemților culți *calușerul* și *batuta* de cătră tinerime sau soldați de ai noștri, Vienezii au rămas încântați și foile au scris mari laude despre jocul *calușerilor*, laudând și poporul, care are asemenea jocuri.

Și cât de frumoasă e *adeleana* și *brădețana*, când lină, când repede, apoi *hora* în cerc undulător și *sprintena* *sêba* ș. a.

În ilustrațiunea de azi înfățișăm cetitorilor noștri un joc românesc — din *Murginme*. Țeranii sînt Selișteni, cari în culmea veseliei bat tactul la sunetul fluierului.

O grupă de jucăuși țerani.

zi, nelăsându-o să se vindece. Umflăturile de pe trupul calului se ung de câte 2—3 ori pe zi cu un-orile numite mai sus. Bună e și mămăliga caldă nesărată și făina de în feartă-n lapte. Asemenea ajută și niște fire groase de lână, ce s'ar trage prin umflături, astfel, ca capetele se rămână afară și de o parte și de alta, pentru-ca din când în când să se poată mișca prin umflătură.

Totodată 'i-se dă calului și următoarea doftorie: *Oleu de terpentin 20—30 grame și Antimoniu crud 8—17 grame*, amestecate cu făină, la început câte o porție pe zi, mai târziu câte 2 porții deasemenea mărime.

A treia treaptă de guturare este cea *dubie* (indoielnică), care se apropie de *mucoare*; aceasta este mult mai primejdioasă decât celelalte. Ea se naște din guturarea simplă, când e vindecată rău sau ca nu s'a încercat de loc vindecarea ei.

se amestecă bine la olaltă, împărțindu-se în 24 părți asemenea și dându-se din ele în țărțe și ovės udat în ziua întâiu o parte, în ziua a doua și a treia câte 2 părți, în ziua a cincia nimic, în a șesea 2 părți, în a șeptea și a opta câte 3 părți, în ziua a noua nimic, apoi în ziua a 10 și 11 câte 4 părți.

Nearătându-se semne de îndreptare se dă în ovės în 8 zile una după alta *sămânța de brad* (jneapen) după care urmează din nou leacul cel făcut în 24 părți, repătându-se această urmare de 3—4 ori.

Alții s'au tolosit cu: *oleu de terpentin 15—50 grame, Pulvere de gândăcei 75 centigrame*; apoi pulvere din rădăcină de nalbă albă, câtă e de lipsă pentru a pute face 2 bucături. Din aceasta se dă în fiecare zi câte una timp de mai multe zile.

Trebuie să atragem luarea aminte a cetitorilor asupra împr. jurărei, că starea a treia a guturării este foarte primejdioasă.

De aceea calul cuprins de această boală trebuie de alți cai sănătoși și cel-ce dă leacuri calului bolnav să nu vie în atingera cu caii sănătoși, pentru-că boala e lipicioasă și ușor se pot molipsi.

Lucru înțelept face cel-ce dela început încredințează unui veterinar (doftor de vite) vindecarea calului bolnav.

La tot cazul însă proprietarul unui astfel de cal este îndatorat prin legea face arătare primăriei comunale, pentru-ca să poată lua măsurile prescrise.

Școalele economice de repetiție.

(Urmare).

IV.

Școalele noastre românești mai toate stau încă sub scutul bisericeii și ca atari au avut și au comitete școlastice parohiale. În înțelesul legii aceste au trebuit să se îngrijească la timp, ca școala să aibă grădină, care să fie închisă în mod corăspunzător, să aibă uneltele economice cele mai de lipsă și să fie lucrată de învățător și școlari.

Că încât s'a făcut destul acestei legi, și dintr'o parte și din alta, adică și din a comitetului școlastic parochial și din

PARTEA ECONOMICĂ.

Guturarea cailor.

(Urmare și fine).

În urma unei răceli guturarea simplă se poate întoarce în trup, boala făcând pași mai puțin grabnici. În această împrejurare umflătura dela gât coace mai pe încetul, arătându-se umflături și la cap, urechi, piept, umăr și la pulpele dinapoi. Frigurile se conțin, pielea din nări este gălbiniă și din amândouă nările curg muci albi, groși.

În starea aceasta boala este mult mai primejdioasă și de multe-ori nu se poate vindeca.

Calul se tratează în modul următor: cu un cuțit se înțepă la piept până în carne și rana această se deschide zi de

Guturarea indoielnică trece în *mucoare*, vindecarea ei reușind numai în casuri foarte rari.

Semnele ei sînt: pielea nărilor galbină cu pete sau vîrgi roșii, une-ori simțindu-se noduri. Dintr'o nare de regulă curge o materie cleioasă, gălbiniă, verzie, sau sură, rămânând lipită în ea. La gât calul are umflătură numai deoparte; ea nu-'i pricinuește durere sau cel puțin n'o simte. Părul îi este înțepoșat și de friguri calul nu sufere.

Unii au vindecat boala tractând caii astfel: au făcut mai întâiu la piept înțepătura numită mai sus, dând calului oleu de terpentin cu antimoniu, precum s'a spus mai înainte; ear' după aceste au urmat cu o doftorie făcută din: *Mercur. subl. coros. 30 grame, Conii maculat. decagr. 14, Pulv. rad. gentian, Pulv. semin foeniculi* (sămânță de mărar zdrobită) a agram. 350. Aceste materii

a învățătorilor, ne este cunoscut. Multe, foarte multe comitete școlastice — în frunte cu preotul — n'au dat îngrijirea recerută grădinilor școlastice. Din pricina aceasta și unde ele n'au lipsit, nefiind închise, nu s'au putut cultiva; ear' unde au fost închise nu s'a ținut controla de lipsă, ca învățătorul să-și facă datoria; și de aici a urmat, că după 30 de ani dela aducerea legii nu vedem nici o înaintare în această privință. Ce să mai zicem apoi de parochiile, în cari nici nu se pomenește de grădină școlară?

Starea acestor grădini e rea din cale afară; și prin urmare nici nu se poate vorbi la noi despre ele, decât ca de niște lucruri, cari de mult așteaptă pe mântuitorii lor.

Acești mântuitori sânt comitetele parohiale — în frunte cu preoții și învățătorii. Acestia au să iee în mână cauza și cu înțelepciune și bună înțelegere să o ducă la sfârșit. Trăgânarea nu mai suferă.

Datoria acestor factori este să îngrijească de închiderea în mod corespunzător a grădinei și de calificarea economică a învățătorilor.

Spre acest scop, cât de bine ne-ar prinde să avem și noi Românii măcar o școală economică cu limba de învățământ românească, unde să se țină cursuri cu învățătorii, după modul cum se urmează în școlile de economie ale statului! Dar' cum n'avem astfel de școli, s'ar fi aflat sau se poate afla mod de a ne ajuta. Mai marii școlilor, adică consistoarele, sânt datoare a se îngriji și de acest lucru neapărat folositor, întocmind cursuri economice, conduse de bărbați, cari și-au făcut studiul într'un institut economic și sânt în clar cu numeroasele noastre trebuințe în această privință.

(Va urma).

Octomvrie.

Povețe economice.

În Octomvrie sfârșim culesul cucuruzului și al poamelor; asemenea sfârșim sămânatul de toamnă. Pe livezi împrăștiăm gunoiu, facem șanțurile trebuincioase. Culegem viile și gătând de cules, curățim vițele și le îngropăm. Din grădina de legumi adunăm buruienile stricăcioase.

Straturile, din cari am scos legumile, trebuiesc săpate din nou, ca peste iarnă să degereze. Cartofii și napii de nutreț îi săpăm pe timp uscat; ei se curățesc de rădăcinile mai subțiri și se pun să se sbicească înainte de a se așeza în pivniță ori groapă. Strămutăm pomii, ce sânt de strămutat, ear' pe cei sălbatici îi punem în școala de pomi. De pe pomi curățim larvele și cuiburile de parasite. Pe la sfârșitul lunii așezăm în pivnițe curechiul și legumele pentru iarnă.

De-ale vremii.

Cu cât frunzele arborilor cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul următor. Gerul și frigul din Octomvrie îmblânzește pe Ianuarie și Februarie. Lumina de mează-noapte aduce curând ger mare.

Șoarecii de câmp, de se trag cătră sat, iarna e aproape. Neaua și frigul din Octomvrie aduce Ianuarie moale. Când arborii țin frunza mult iarna, e departe, dar' va fi grea și la anul vor fi multe omide.

Sfaturi economice.

Vindecarea ranelor la pomi.

Pentru vindecarea ranelor la pomi se recomandă următorul mijloc simplu: rășină albă și cătran de lemn se topesc la foc lin (în o oală de fer), mestecând bărbătește și turnând ceva oleu de in. Eșind materia prea groasă se mai pune în ea oleu de in, așezându-se în cutie de blech (tinichea) și închizându-se bine. Cu un bețișor de lemn se ia materie de aceasta ungându-se ranele pomilor și astfel se împedecă intrarea ploaiei sau zăpezii și se vindecă.

Nesipul ca mijloc pentru păstrarea poamelor.

Pentru păstrarea tuturor legumelor nesipul se întrebunțează de timp îndelungat ca cel mai bun mijloc. Nesip fin și bine uscat se recomandă și ca un mijloc de frunte pentru păstrarea poamelor.

Păstrarea ghindei și a jirului.

Având de păstrat peste iarnă ghinde sau jir în măsură mai mare, trebuie să ne îngrijim înainte de toate ca să fie uscate. Acum se pun în grădina din apropierea casei pe un așternut de tot subțire de paie, ca iarba să se vadă printre ele. Locului, pe care sămănăturile s'au pus trebuie să i-se facă pe de margini gropi dela mează-noapte spre mează-zi, late de câte 30 cm. și tot atât de afunde cu pereți perpendiculari (oblu în jos). (Gliile scoase se pot pune în primăvară din nou la locul lor). Peste locul unde s'au pus sămănăturile uscate, se face un coperiș din paie lungi de săcară. Streșina acestui coperiș să dea în marginile șanțurilor numite, ca apa să se poată scurge în ele. La partea de cătră mează-zi și mează-noapte coperișul rămâne deschis; dar' îndată-ce dă frig mai mare sămănăturile se acoper cu paie și se infundă și la capete. Făcându-se ear' timp mai frumos fundurile se desfac și se descoper sămănăturile, rămânând numai coperișul cel din paie de săcară, care e făcut de zăstăm. Pe timp de ploaie se astupă numai fondurile. Aerisirea acestor să-

mănături și mișcarea cu mâna a lor sânt cerințe de căpetenie. Pisicile (mățele) dau în curând de această colibă, intrând prin fundurile deschise și alungând și puștiind șoarecii.

Scutitul cartofilor de putrejune.

Unele feluri de cartofi (crumpene, baraboi) care se ierneză rău, se pot scuti de putrejune cu aceea, că îndată după scos, se împrăstie într'un loc din fața soarelui, se învîrt mai adese și se lasă până-ce înverzesc și numai atunci se pun în gropi sau pivnițe. Așa se întăresc ele și suferă răceală până la 3 grade, și dacă încă mai stau în luna Februarie într'un loc luminat și cald și apoi se pun în cuiburi, produc cartofi mai mari.

La câte grade de căldură încolțesc semințele.

Nu toate plantele au trebuință de același grad de căldură ca se poată încolți; unele au nevoie de căldură mai puțină, altele de mai multă. Așa d. e. orzul, grâul, trifoiul, rapița și napii încep a încolți la o căldură de 5 grade, pe când porumbul încolțește numai la o căldură de 10 grade, ear' castraveții, bostanii și pepenii cer ca pământul să aibă o căldură de 14 grade ca se poată încolți. Dar' cea mai sigură încolțire se întâmplă de regulă la o căldură de câteva grade mai mare decât cea arătată aici. De vom sămăna dar' semințele înainte de a ave pământul căldura cerută, atunci nu răsar, ci sânt expuse putrezirii prin umezeală și răceala pământului, ori pot fi stricate de vermi și insecte.

Știri economice.

Boala cucuruzului. În ședința comitetului permanent al comitatului Jász-N. Kun-Szolnoc, ținută în 22 Septemvrie c. membrul Kohner a raportat, că în comitat s'au ivit în mai multe părți *moliile de cucuruz* (porumb) în așa măsură, încât au nimicit roada de jumătate.

Comitetul a rugat însoțirea agricolă din comitat să studieze noua boală și să arete mijloacele prin care se poate împedeca sporirea moliilor.

Tirgurile în August. În luna August s'au ținut 444 de tirguri mari de vite. S'au mntat din întreaga țară la aceste tirguri 522.329 de vite cornute, 176.195 cai, 204.622 oi și 84.536 de porci. Mai bune tirguri de vite au fost cele dela Hațeg, Bistrița, Dobrița, Reghin și Aiud. Tirguri de cai mai mari au fost la Neoplanta, Dobrița și Timișoara.

Dela școala agronomică a comitatului Sibiu prim'm următoarea înștiințare: Programul examenului final, ce se va ține la 19 Octomvrie 1898, 8 oră a. m., în școala agronomică a comitatului Sibiu, despre aptitudinea învățăcelilor în lucrările economice:

a) Lucrări de mână: 1. Taierea de paie și napi, precum și prepararea de nutrețe mestecate. 2. Mulgerea vacilor. 3. Înhamarea și prinderea la car a cailor și boilor. 4. Coșitul. 5. Scoaterea și curățirea napilor de zăhar și de nutreț. 6. Săparea și grămădirea cu plugul de săpat Gröben și cu „Planet junior“. 7. Sămănatul cu mână și cu mașina de sămănat. 8. Scoaterea, plantarea, legarea și îngrădirea pomilor. 9. Demonstrarea diferitelor sisteme de altoire la pomi.

b) Lucrări cu vite: 1. Aratul cu plugul universal Sack, și anume: a) cu plugul singur; b) cu tăietorul dinainte; c) cu plugul pe două brezde; d) cu plugul pentru afunzime; e) cu uneltele de curățit; f) cu uneltele de grămădit; g) cu extirpătorul; h) cu făcătorul de gropi; i) cu mașina de scos cartofi. 2. Aratul cu plugul de schimbat. 3. Lucrări cu carul cu „Planet junior“ și anume: a) săpatul (curățitul) în diferite lățimi, afunzimi și moduri; b) grămăditul în lăuntru și în afară; c) brezdarea cu marcherul; d) acoperirea brezdelor de sămăntă și netezitul cu tăvălugul. 4. Grăpatul. 5. Sămănatul cu mașina de sămănat. Sibiu, la 1 Octombrie 1898.

Președintele comisiei economice a comitatului Sibiu:

Reissenberger, vicecomite.

Nouă linie ferată. Între Făgăraș și Brașov se planuește facerea unei linii ferate. Ea va fi o continuare a liniei ferate dintre Sibiu—Făgăraș. Linia Brașov—Făgăraș, va avea o lungime de 68 kilometri și va forma o nouă legătură între Brașov—Budapesta (pe la Arad).

„**Comoara**“, noua reuniune română de consum, ce s'a înființat în Săscămontană, cu ziua de 15 Septembrie n. c. și-a început lucrarea, deschizându-și prăvălia față în față de biserica română gr.-or., având de vânzare toți articolii trebuincioși. Preoții și învățătorii români din acel ținut au datorința să lumineze poporul și să-l îndemne să-și câmpăra cele de lipsă de la bolta acestei societăți și să nu lase a fi stors de speculanții străini.

La aceasta facem luători aminte pe fruntașii din acele părți.

Școală de industrie. Comunitatea de avere grănițorească din *Caransebeș* a hotărât înființarea unei școli de industrie practică, împreună cu internat pentru 50—60 elevi. Școala, a cărei planuire se datorește fericitului general Doda, se va înființa în comuna *Bârza*, pe lângă fabrica lui S hramm. De ar fi, ca spiritul lui Doda să planeze asupra acestei școli, chemată să aducă bine poporului nostru.

Bihoreana. Nouă bancă românească din Oradea mare, și cea dintâi din comitatul Bihorului „*Bihoreana*“ s'a deschis Sâmbăta trecută, în 1 Oct. a. c. Deschiderea s'a făcut cu o frumoasă sărbătoare bisericească. Localul a fost sfințit și binecuvântat din partea canonicului gr.-cat. *Moise Neș* și a protopopului gr.-or. *Toma Păcală*, fiind de față un public românesc inteligent.

După sărbătoare direcțiunea și comitetul de revisiune au ținut ședință. Localul institutului e în piața St.-Ladislav, între cele două biserici românești din Orade.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de

Silvessru Moldovan.

(Urmare).

Zlatna.

În cohuri se estrage din produsele miniere aurul și argintul, care nu se poate scoate fisicește. În legătură cu cohurile se află mai multe fabrici, cari produc galită sulfur, acid sulfuric etc. Anual se aduc la cohuri produse miniere în cantitate de 15,000 măji metriche, din cari se estrage cam 200 de chlgr. aur și tot atâta cantitate de argint,* în valoare de 300.000 fl. ear' în fabricile produc la 450—500 măji metriche sulfur, 3—4000 măji galită și 9500 m. acid sulfuric.

La câmară se schimbă anual 300—350 chlgr. aur și 130—140 chlgr. argint.

Pe timpul dominațiunii romane se afla pe locul Zlatnei un oraș înfloritor, cu numele *Ampelum*, care asemenea era un însemnat centru băieșesc. Orașul roman se estindea dela Zlatna de azi până la satul vecin Petrângeni și în el își aveau reședința deregătoriile miniere ale Daciei, în frunte cu „procurator Augusti aurarium“.

Pe locul orașului *Ampelum* s'au aflat multe anticități romane, cărămizi cu marca legiunei XIII, gemine și pietri cu inscripții, cari se află prin musee și pe la privați. Pe ruinele vechiului *Ampelum* s'a ridicat Zlatna, în care regii Ungariei și principii ardeleni au colonizat în mai multe rânduri băieși străini, mai cu seamă Germani.

Dintre bărbații mari ai noștri, din Zlatna a fost originar prefectul Alexandru *Dobra*, ucis mișelește la Abrud la 1849.

Din sus de Zlatna, spre meazănoapte se estinde o frumoasă poiană, numită *Câmpul Traianului* sau *Câmpul lui Traian*. Să fie aceasta numire o reminiscență romană, în care se păstrează numele urzitorului neamului nostru, a împăratului Traian, cum s'a păstrat *Ampelum* în numele riului Ampoiu? Nu se știe cu siguranță, deși unii scriitori admit supoziția aceasta, amintind că în tradiție se spune despre Traian, că după-ce a învins pe Decebal și a cucerit Dacia, s'a ospetat în acest loc cu căpitanii oastei sale.** Nu se poate însă proba cu nici o dovadă, că Traian ar fi umblat pe valea Ampoiului, ceea-ce nu eschide, ca poiana să fi fost numită după nmele marelui împărat. Dușmanii teoriei despre continuitatea noastră susțin, că numele poenii se derivă dela cuvântul slavon „troian“, care înseamnă loc de pășune.***

Între dealurile din jurul Zlatnei mai frumoasă înfătoșare are *Dealul Fidovului*, spre meazăzi, cu o nalțime de 978 m. El e de formă conică, are coastele acoperite cu pădure bogată și e împrejmuit cu dealuri păduratice. De pe el se înfătoșează ochiului o panoramă admirabilă asupra văii Ampoiului și spre meazăzi asupra băiașagurilor dela Săcărămb și din Zarand, până departe peste valea Murășului, ear' spre meazănoapte-apus zărim dincolo de Dealul-Mare ridicându-se culmea pleșă a Vulcanului.

În jurul Zlatnei se află în lucrare mine bogate la Trêmpoiele, Valea-Dosului, Vultori, Vulcoiu etc. Din minele de aici, afară de aur și argint, se scoate plumb și telur. La

*) În anul 1889 s'au estras în cohurile dela Zlatna 318 chlgr. aur și 212 chlgr. argint.

**) Vezi *Kövári*, Erdély régiségei, la Zlatna; *Reissenberger*, Siebenbürgen (Viena 1881), pag. 80; *Frâncu-Candrea*, Românii din Munții-Ap. pag. 36 etc.

***) Vezi între altele EMKE, Utikalauz pag. 150.

Trêmpoiele, dinsus de Zlatna, sunt în lucrare două mine de aur mai mici, cu o producție anuală de 12.000 fl. Mai bogate sunt minele dela Vulcoiu (Corabia), spre meazănoapte, pe teritoriul Buciumanilor, unde se află urme de ale Romanilor.* De aici nu e departe maiestatica Detunată.

Dinsus de Zlatna se rămurește din calea de pe Ampoiu spre stânga un drum, care duce la Almaș și la băiașagurile dela Săcărămb, ear' calea principală se îndreaptă spre Dealul-Mare, pe Ampoiu în sus.

Ampoiul.

Ampoiul își are obârșia pe coastele de meazăzi ale Dealului-Mare și este un afluent al Murășului. Alcătuit din mai multe pârăie, el are la început o direcție de meazăzi-răsărit, apoi dinjos de Zlatna, pe la Pêtrânjeni se îndreaptă spre răsărit și persistă în această direcție până ce iese dintre munți la Șard. Aici își reia direcția dela început, de meazăzi-răsărit, pe care o păstrează până la vărsarea în Murăș. La Șard Ampoiul se desface în două brațe, formând o deltă. Brațul principal se împreună cu Murășul spre răsărit dela Alba-Iulia, cel secundar, un fel de canal, trece prin Alba-Iulia și se întâlnește cu Murășul la Partoș.

Cursul Ampoiului are o lungime de 65 chlm. Afluenții în număr de 10, sunt pârăie de munte, pe văile lor cu regiuni alpine romantice. Cele mai de frunte sunt: valea Feneșului, pârăul Vulturilor, valea Ampoii și a. În regiunea lor și pe Ampoiu sunt așezate 14 localități, între cari cea mai de frunte e Zlatna. Locuitorii comunelor din munți sunt toți Români; numai în Zlatna și în comunele dela țeară se află, alătura de Români, și străini în număr mai mic.

Valea Ampoiului e lipsită de frumseți alpine deosebite; pe malurile riului nu ne întâmpină peisage și regiuni romantice asemenea aceloră, de cari aflăm la tot pasul pe valea Arieșului. În privința aceasta Ampoiul nu poate rivalisa cu soțul seu mai mare și e întrecut și de unii din afluenții sei, cu văi alpine de mare frumsețe.

Ampoiul e riu aurifer. În nêsipul alviei lui se află, ca și în Arieș, pulbere de aur, pe care o scot spălătorii cu deosebire pe la Zlatna, unde nêsipul are mai mare belșug de aur. În jurul Zlatnei, pe văile laterale, sunt băiașaguri, ear' la Pêtrânjeni și Meteș, precum și în alte părți se scoate var în cantități mari și se taie pietri de moară, pentru poduri etc.

Pe valea Ampoiului duce o șosea bună și frecventată, care coborînd coastele Dealului-mare, însoțește riul pe malul stâng până la țeară. Începând dela Zlatna este și calea ferată vicinală, construită în timpul din urmă. Pe timpul Romanilor în Dacia tot pe această vale se făcea comunicația între Apulum (Alba-Iulia) *Ampelum* și băiașagurile din jurul orașului montan Alburnum.

Ampoiul își are numele dela numirea veche romană *Ampelum*, păstrat de cătră poporul român până azi. El este earăși o dovadă, că Românii au rămas staționari aici și n'au părăsit munții vechei Dacie, căci numai așa se poate ca și această numire să fie transmisă aproape nealterată până la noi. Acest nume mai revine apoi și în două numiri de localități din acest ținut, anume în *Ampoia*, comună aflătoare dinjos de Zlatna și în *Trêmpoiele* dela poalele Dealului-mare. Acest din urmă e contras din numele: *Între-Ampoiele*.

*) Vezi pag. 81.

Dealul-Mare.

Dealul-Mare se înalță între Zlatna și Abrud și desparte regiunea de ape a Murășului și Arieșului. Peste culmea lui, prin mijlocul codrilor duce o interesantă șosea de munte, construită la o înălțime considerabilă.

Dela Zlatna șoseaua merge alătura de Ampoiu, care pe aici e un mic rîuleț. La stînga zărim muntele *Breazu*, care se înalță la 1123 m. și are în interiorul său mine de aur. Trecem prin *Valea-Dosului*, o localitate cu casele împrăștiate și începem urcarea muntelui. Șoseaua se desparte de Ampoiu și se așterne în mari și frumoase serpentine pe coaste în sus. Regiunea devine tot mai romantică, avînd timbru de sîlbătăcie. Dealurile sînt tot mai păduratice, codri estinși de stejar și fag ne înconjură de toate părțile, ear' printre frunzosul făget se zărește și câte-o pădure de brad. În față și de ambele laturi se ridică coaste puternice și mai rar câte o stîncă stearpă își arată culmea pleșă din verdeața pădurei. Ici-colea câte o potecă pleacă dela șosea și se perde în desimea arborilor, din când în când zărim câte une mic pîrîiaș rostogolindu-și undele cristaline, ear' țiraiile îmbie cu apă rîcoritoare pe călătorul obosit.

Prin această regiune alpină urcăm în serpentine până pe culme, unde ne aflăm la o înălțime de 921 m. Pe aici trece linia, ce desparte regiunea de ape a Ampoiului și Valei-Abrudului și astfel a regiunii Murășului și Arieșului. De pe culme nu ni-se oferă priveliște depărtată, ca de pe alți munți ai noștri, din cauză că codrii și coastele de munți împrejmuitoare ne mărginesc cercul vederii.

Dincolo pe cealaltă latură a muntelui șoseaua coboară asemenea în serpentine și regiunea își păstrează caracterul său romantic.

Bergner care a trecut pe aici venind dela Abrud la Zlatna, eată cum zugrăvește în cuvinte înfățișarea regiunii de pe coastele Muntelui-Mare:

„Dela Buciumani șoseaua duce spre meazăzi. Ultimele case ale localității dispar din vedere și călătorul își face intrarea în o regiune romantică. Brazii se apropie de ambele laturi ale drumului și formează cotituri fermecătoare și locuri tănuite. Nu dăm de nici un om, de nici o vietate, numai câte un șghiab de stîncă se ridică din când în când din verdeața pădurei... Regiunea devine tot mai romantică, mai sîlbatecă. Munți puternici se întîlnesc la olaltă, se pare că se prăvale unii peste alții, pîrae și rîulețe se reped în vale și noi ne urcăm pe șosea, apucând acum încoace, acum încolo. În adevăr dealurile sînt grupate așa de enigmatic și șoseaua face cotituri așa de curioase, încât ni-se pare, că am fi niște ființe neputincioase, cari sînt nevoite a rătăci fără întrerupere în un labirint. Pîrîul ce se repede pe lângă noi e sîlbatec, el e umflat de o ploaie torențială și răpește tot ce-i stă în putere: crengi, plante, rădăcini. Aci rupe din pămînt o tufă, colorostogolește o grămadă de pietriș. Aceasta e lupta în natură! Deasupra noastră zărim șoseaua, așternîndu-se în serpentine, fără a i-se vedea capătul. Aceasta e o bucată de pădure din Bakony; aici ni-se înfățișează Ardealul romantic, »țeara urșilor«.

Din această »țeară a urșilor« sosim nu peste mult în o regiune mai puțin sîlbatecă. Șoseaua coboară în Valea-Cerbului, pe teritoriul Buciumanilor. Ici-colea se ivesc grupe de case.

Lângă o grupă este ridicat un monument de piatră, în amintirea construirii șo-

selei. Inscripțiile de pe piatră ne spun, că șoseaua a fost construită la 1838, pe timpul împăratului Ferdinand V.

Mai în jos șoseaua însoțește valea Abrudului. În calea noastră dăm de șteampuri ceea-ce ne arată, că sîntem în un ținut minier. Trecem pe lângă biserica și școala din Bucium-Cerbu și în curînd sosim la Abrud, cea mai însemnată localitate din Munții Apuseni.

(Va urma).

CRONICĂ.

O crimă grozavă. Vineri în săptămîna trecută s'a săvîrșit în *Hususeu*, lângă Blaj, o crimă grozavă.

Advocatul *Vasilie Oltean* din Blaj, a fost împușcat de către un Ungur, care s'a pușcat și pe sine, astfel că amîndoi au murit îndată.

Estă cum s'a petrecut întîmplarea: Proprietarul din *Hususeu*, ungurul *Orbok*, datoră băncei „Patria“ din Blaj o sumă de bani, pentru care i-s'a intentat proces. Procesul îl purta avocatul *Oltean*, care a fost silit în urmă să-i liciteze averea. În acest scop s'a dus Vineri, cu executorul la *Hususeu*. După-ce au isprăvit lucrul, *Orbok* a zis către *Oltean*:

— Ai gătat?

— Da.

În acest minut *Orbok* a dat lui *Oltean* două focuri de revolver în piept.

Jerfa a căzut, rănită de moarte. Executorul, un *Jidan*, a prins fuga. *Orbok* nu l-a urmărit, ci și-a dat șieși un glonț în cap, și a murit îndată.

Vestea aceasta a produs mare senzație cu deosebire în Blaj. *Oltean* era Român verde și om popular, avocat al archidiecesei și al băncei „Patria“. El lasă după sine doi orfani.

Familia a edat următorul anunț:

Subscrișii cu inima frîntă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoșcuților, că iubitul lor fiin, tată și cumnat *Vasilie Oltean*, avocat archidieceșan, astăzi, la 3 ore d. a., în anul al 50-lea al etăței și-a dat sufletul în mâinile Creatorului său. Rămășițele pămîntești ale scumpului răposat s'au așezat întru sperarea învierii Duminecă, în 9 a. c., la 3 ore d. m., în cimiterul comun. Rugați-vă pentru el! Blaj, 7 Octomvrie 1898. Sava vîd. Oltesn, mamă. Elena și Vasilie, fii. Traian Stoia cu familia, Cornelia Conrad n. Stoia cu familia, cumnată și cumnați.

Un început. Aflăm că dl *Dr. G. Cosma*, avocat din Beiuș, harnic membru al comitetului aranjator pentru adunarea generală a „Asociațiunei“ a trimis pentru „Asociațiune“ un costum țărănesc din *Gurba*, spre a se pune în muzeul etnografic, ce se va înființa. Comitetul central a primit acest dar și în ultima sa ședință, de Joi, a hotărît ca mulțumind dl *Dr. G. Cosma* să îndemne și pe alții a-i urma exemplul. — Astfel s'ar fi făcut un modest început pentru muzeul etnografic al casei naționale, și începutul l-a făcut chiar *Beiușul*.

Adunare de învățători. Din *Vîrșeț* ni-se scrie, că acolo s'a ținut Duminecă și Luni, în 2 și 3 Oct. adunarea învățătorilor români din diecesa Caransebeșului. Adunarea a decurs bine. Sîmbătă seara s'a ținut serata de cunoștință. Duminecă s'au ținut 2 ședințe. Luni ear' două.

S'au cetit disertațiuni, dintre cari a provocat multă dezbateră cea a dlui *Dr. Ilie Trăila*, avocat în Oravița despre *chestiune ortografice*. S'a primit propunerea de a se elabora un proiect de ortografie, care să se impună școalelor, ceea-ce este un lucru greșit. Pentru-că chestiunea ortografică, încât ar trebui tractată și clarificată, nu adunările învățătoarești sînt chemate să o facă, ci Academia.

E pagubă, ca învățătorii să se peardă în sfaceri ortografice, fără însemnătate practică.

Luni d. a. s'a ținut un banehet.

Afară de învățători au luat parte și alți frontași români, între cari profesorii din Caransebeș *Ionaș*, *Dr. Ionescu* și *Coriolian Brediceanu*, avocat în Lugoj.

Sete de aur. Strălucirea amăgitoare a aurului a cerut zilele trecute niște nenorocite jertfe. Din Roșia-montană ne sosește o știre foarte tristă despre o nenorocire ce s'a întîmplat în o stiolnă de baie părăsită, numită *Sântu-Constantin*. *Emanuil Szentkirályi*, cu ficiorul său de optsprezece ani și cu o altă rudenie s'au străcurat în timpul nopței pe cărări periculoase în o stiolnă mai retrasă, unde au început să aleagă aurul, ce-l luaseră pe neiertate. Lucrau grăbiți, ca să isprăvească înainte de a se face zîină, nu cumva să-i prindă cineva. Deodată se desprinde o stîncă din apropiere și se prăbușește asupra lor cu un vuiet îngrozitor. Stîncă enormă fugropă la moment pe tată și ficior, ear' al treilea se alege cu câteva rane mai puțin periculoase. Acesta alergă îngrozit, să spună cele întîmplate. Numai decît s'au luat dispoșiți de a scoate pe cei doi nenorociți. Dar' toate încercările au rămas zădarnice. Stîncă e atît de colosală, încât numai cu exploziune vor pute ajunge la cele două cadavre, cari fără îndoială sînt total zdrobite, alătura de aurul la care s'au întins pe neiertate, și care le-a pricinuit moartea.

Instalare. La 20 Septemvrie s'a introdus în B. Comioș de protopop tractual greco-catolic dl *Dr. Laurian Luca* prin trimsul consistorului din Lugoj on. *Petru Vălean*, parochul Cenadului. S'au ținut vorbiri foarte frumoase. Ceremonia a decurs în fața unui public numeros și distins.

Pogány Károly, deputat dietal e denumit comite-suprem al comitatului *Caras-Severin*. *Pogány Károly* e de origine Ardelean, născut la 1848 în Aiud. La 1866 a intrat în serviciul cancelariei transilvane, ear' dela 1875 e deputat. Într'un comitat cum e *Caras-Severinul* ar trebui să fie denumit un fișpan român, după legea de naționalități.

Nenea Cârțan ni-se plînge, că i-s'au luat niște cărți la Predeal, când cu reîntorcerea din călătoria ce o făcuse în România. Dar' să cităm plîngerea în original, cum ne-a dat-o în scris:

veniam din România la Predeal un proclat de vameș unguresc mia luat aveam vrocativa cărți Istoria Românilor de urece morminte de Eroii de sturza carte de cetire de alți profesori zisau că mi le trimit acacă nu mi liau trimes.

George.

Pentru o femeie. *Iuliu Tirnovai* (mai înainte *Orlovski*) înainte cu un an era cel mai bun cîntăreț din corul teatrului popular din Budapesta. Zilele aceste a fost dus la casa de nebuni din *Lipótmező*. Încă mai de mult colegii lui au observat semnele nebu-

niei, dar' le era milă de el și îl țineau ca împărțitor de afșuri. Încolo era foarte liniștit; pomenea adese-ori că el e ultimul rege al Poloniei, va merge în curând să-și ocupe tronul, dar' va duce cu sine și pe drăguța naivă a teatrului, Gazsi Mariska, și o va încorona de regină. Ieri i-a trimis scriței un buchet, spunându-i să-l păstreze pentru nuntă. Apoi a invitat pe directorul teatrului la cununie. Dar' către seară a erupt în furie. Gazsi Mariska a putut merge numai sub pază polițienească la reprezentație, căci nenorocitul o aștepta la ușa teatrului. Poliția l-a deținut, învițându-l să iasă loc în trăsară sub cuvânt, că Gazsi Mariska îl așteaptă la hotel.

Noue fundațiuni culturale. Răposatul canonic din Lugoj, Andreiu Pop, Liviu, care era cunoscut în viață ca om generos, a lăsat, după-cum aflăm din „Unirea”, două fundațiuni. Una de 5000 fl. pentru diecesa Lugojului și alta de 5000 fl. pentru stipendii. Fundațiunea a doua a lăsat-o în administrarea capitolului metropolitan din Blaj.

Andreiu Pop Liviu s'a născut în comuna Bărei din comitatul Cojocnei, în 1816. Teologia a învățat-o în Blaj și după absolvare a fost numit profesor de retorică la gimnaziul de acolo. În 1848, izbucnind revoluția, el a trecut în România, de unde s'a întors în 1850, dar' nefiind deschise școlile din Blaj, a fost numit profesor la gimnaziul rom.-cat. din Șimleu, ear' de aci a trecut la gimnaziul rom.-cat. din Sibiu. Mai târziu fu numit capelan castrens, în care calitate ajungând la Praga a studiat la universitatea de aci filosofia. După aceea a fost numit protopop în Săcărâmb și de aci canonic în Lugoj la 1857, unde a lucrat cu zel la prosperarea tinerei diecese.

Bentadă. „Tribuna” i-se scrie După-ce volnicul judecător din Lipova i-a dat poruncă și a întâmpinat urgia ziaristicii române, se afla într-o seară chefulind între mai mulți cunoscuți ai sei la restaurantul „Pascha” din Lipova. La o altă masă petreceau în voce bună mai mulți tineri români, către cari adresându-se la plecare le-a zis o „bună seară!”

„Cât de îngrăbă ai învățat românește!” îl replică unul mai hăz fu.

Moartea „mehet”-ului. Cu prima Noembrie călătorii de pe drumul de fer nu vor mai auzi „frumoasele” strigăte „Mehet” și „Indu'as” la toate bocteriile. Cu prima viitoare pornirea trenului se va face cunoscută numai prin semne.

La congregația din Arad Românii au raportat o strălucită izbândă asupra oamenilor stăpânirii. D-reșă suplimentară 2% (pentru restituirea defraudărilor lui Krivá y) nelătrunind $\frac{2}{3}$ din voturi — a căzut. Această învingere e a se atribui frumoasei înțelegeri dintre membrii români ai congregației, cari s'au prezentat în număr complet, precum și energicelor vorbiri ale cunoscuților avocați Dr. St. C. Pop, Dr. Suciu și Veliciu.

Onoare Io!

Numai ungurește. Șeful oficiului statistic din Budapesta, Dr. Iosif Jekelfalussy, a pregătit un nou dicționar de localități. În acest dicționar s'a introdus o inovațiune mare „patriotică”. S'a lăsat de lângă numirea oficială a comunelor și localităților, ori-ce indicațiune nemaghiară. Numirile vor fi așa-dar' numai ungurești. Guvernul vrea dar' cu

ori-ce preț să stîrpească nu numai din usul public și din oficii, ci chiar și din usul privat ori-ce numire străină limbei ungurești.

Metropolitul Miron bolnav. Aflăm că Exc. Sale Metropolitului Miron Romanul, care e bolnav de mai mult timp, i-s'a întors boala spre mai rău, înrât după-cum se spune e temere de o catastrofă.

Manevrele române. Manevrelor române, la cari a fost de față și Regele Carol, s'au ținut zilele trecute în jurul orașului Roman, reușind foarte bine. O foaie din România scrie despre facheiere astfel:

Defilarea trupelor, cari au luat parte la manevre, a avut loc pe câmpia din marginea orașului Roman.

Trupele au defilat: Infanteria pe front de companie; artileria pe baterii, și cavaleria pe escadroane.

Întreg orașul a fost de față la această srbare militară. D-fi'area a fost admirabilă. Ținuta trupelor foarte bună.

M. Sa Regeie, după defilare, la ora 1.30 a plecat la Sinaia, însoțit de atașaii militari străini și de întreaga suită.

Adunarea Săcuilor la Agyagfalva. Azi, în 16 l. c., se implinise 50 de ani dela vestita adunare a Săcuilor la Agyagfalva în Octombrie 1848, sub conducerea lui Ladislau Bersenczey. Ungaro-Săcuții fac pregătiri pentru a srbă amintirea acelei faimoase adunări. Vasile M. Idovan ne spune în „Memoriile” sale, că la acea adunare se adunară 25 000 de Săcui, și însuși contele Mko, ca președinte al guvernului, a provocat pe Săcui să se pregătească împotriva priemejdiei, în care a ajuns țara „în urma intr'gei și rezațiunii”. În urma agitațiunilor lui Bersenczey, Săcuții s'au format în oaste, s'au împărțit în patru părți de câte 4000 și au plecat către Reghin, către Tîrgul-Murșului, către Blaj și către Iernut. Pe unde au pătruns, prefăcură sate în cenuse, au comis jafuri și omoruri oribile și numai în regiunea Murșului au devastat și nimicit 9 sate românești. Aceste snt rezultatele adunării Săcuilor de acum 50 de ani la Agyagfalva, pe care urmașii lor de azi vor să o srbze.

Desvoltarea flotei române. Foaia „Le Moniteur Universel” publică o dare de seamă despre desvoltarea de până acum a flotei române de războiu și de negoț, și arată ce e plănuț pe viitor.

Ziarul francez spune, că bărbaii conducători ai României au de gând să facă acum, în mod serios, o flotă dunăreană și o flotă de Marea-Neagră. Cea dintâiu va cuprinde opt monitoare, 12 torpiloare și 8 șalupe port-torpile. Flota maritimă se va compune din șese vapoare menite a păzi coastele. Apoi din 4 contra-torpiloare și 12 torpiloare. Cheltuielile prevăzute pentru aceste lucrări se urcă la 45 milioane, dar' ele se vor urca la 60 milioane, mai ales dacă România va începe ca să-și stabilească mai întâiu întărituri la gurile Dunărei.

O hoafă interesantă. În trenul accelerat dintre Viena și Varșovia s'a întâmpat următorul caz: Într'un despărțământ de clasa a II-a se aflau două doamne și un domn, care veniau din Viena. La o stațiune mică se urcă o damă cu vâl (cu șlăier) pe obraz foarte elegantă, având cercei de diamant. Ea vorbea franțuzește și nemțește. În mână avea un buchet de roze pe care îl scăpase la în-

trarea în vagon. D-și se plecă îndată și-l ridică. Dama ca vâl împarte atunci în trei părți buchetul și împarte rozele tovarșilor de călătorie. Se începă apoi o convorbire foarte vie, dar' dama nu ridică vâlul, deși se făcuse întunerec. Toți adormiră înspre seară și dama cu vâl părea că doarme mai bine decât toți. După trei ore una din dame se deșteptă și înmărmurită observă, că două inele de diamant i-au fost furate de pe deget. Ea comunică aceasta tovarșilor de călătorie și toți căutară buzunarele. D'ui, unui proprietar anume Rumschitzky, i-a furat d-na 30.000 ruble și celelalte d-ne i-s'a furat asemenea punga. S'a telegrafat îndată în toate părțile și în Nicoloff (Rusia) „hoafă” a fost prinsă. E o bandă bine organizată, care de luni de zile face în trenuri cele mai îndrăznețe tâlhării. „Hoafă” prinsă conducea banda și este un bărbat, cu numele Wasiloff Mileman, care se îmbrăca întocmai ca cea mai elegantă femeie. S'au găsit mai toate obiectele furate. Au mai fost arestați șese tovarși la cari s'au găsit juvaericele în valoare de 65 000 ruble.

La ministerul de finanțe s'a constatat o mare înșelăciune de timbre. La început se vorbea de mii de florini, acum însă e constatat, că paguba nu e mai mare de 400 fl.

Numărul elevilor la școlile din România. Ministrul român al cultelor și instrucțiunii a făcut o statistică despre numărul elevilor și elevelor din școlile de mijloc (gimnaziile clasice și reale, școlile de fete etc.) ale statului, la finea anului școlar din urmă. Din această lucrare rezultă, că în anul școlar 1897—98, s'au înscris, în școlile de mijloc ale statului, un număr de 21.766 elevi, din cari 17.414 băieți și 4352 fete.

„Albina”, revista populară din România cu numărul eșit acum în urmă, al 52-lea, a implinit anul dela apariție. Comitetul mulțumește pentru spriginul de care a fost împărțită revista, ear' la sfârșit găsim tabla materiilor și ilustrațiile scoase în decursul anului. Din aceste se vede, că „Albina” a avut un cuprins bogat și folositor, cu deosebire oamenilor dela țeară. Atragem luarea aminte asupra ei.

R Î S.

Grija lui Hans.

Săracul Hans, servitor la popa al săsesc, se plângea odată stăpânului seu, că la toate lucrurile, tot el trebuie să pună mâna. Hans încolo, Hans încoace.

Stăpânul-seu popa-l mângăia: Lasă Hans, când vei ajunge în împărăția cerului, vei ave odihna de veci.

— Da de unde, stăpâne! Răspunse Hans îngândurat. Nici acolo n'oi ave pace. Dimineața va porunci D-zeu: Hans acată soarele, seara: Hans scoate luna, Hans curăță stelele... Tot eu 'oi fi și-acolo.

AnCa.

POSTA REDACȚIEI.

P. M. în Bobotă. Adresează-te la „Concordia”, societate comercială în Sibiu (N.-Seben), „Gloria” în Făget, „Mercur” în Dej (Deés) și cere prețuri curente.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 18 d. Ros., gl. 2, sft. 8.	rês.	ap.	
Dum.	4 Păr. Ieroteu	16 Gallu	6 41	5 19
Luni	5 Muc. Haritina	17 Hedvig	6 43	5 17
Marti	6 † Apost. Toma	18 Luca Ev.	6 44	5 16
Merc.	7 Mcii. Sergie și Vach	19 Ferdinand	6 46	5 14
Joi	8 Cuv. Pelagia	20 Vendelin	6 47	5 13
Vineri	9 Apost. Iacob	21 Ursula	6 48	5 12
Sâmb.	10 Muc. Eulampie	22 Cordula	6 50	5 10

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 5 Octombrie: Nocihriu.

Marti, 6 Octombrie: Ferihaz, Ileanda-mare, Séc.

Vineri, 9 Octombrie: Bonțida, 8—10 Brașov.

Duminică, 11 Octombrie: Reghinul-săsesc, 3—5 țirg de cai, 6—10 țirg de vite).

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Insoțirile de credit

impreunate cu

insoțiri de consum, de vânzare, de viler, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de insoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stuparilor. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Prăvălia „Mercur“,

societate comercială pe acții în Dej,

aduce la cunoștința on. public român, că pentru sezonul de toamnă și iarnă se poate căpăta cu cele mai modeste prețuri:

Stofe pentru dame indigene și franceze, casane și parchete în cele mai moderne colori și desemnuri. Diferite zephyruri, oxforduri și cretoane. Tot soiul de pânză și chifone pentru albituri.

Stofe bărbătești indigene și engleze dela cele mai renumite fabrici.

Papuci (ghete) și galoci pentru bărbați, dame și copii.

Pălării pentru bărbați și copii în fașonurile cele mai noue și pălării preoțești. Plapoane de chașmir, atlas și rong mari și pentru copii. Foarte frumoase covoare de spargă, tapetri și persiane.

Mare deposit de bumbacuri de brodat, împletit și tot

Rum veritabil, englez, de Cuba și Jamaica

Vinuri naturale de masă, friptură și desert.

Vinderea se face în mare și în detalii cu cea mai mare promptitudine.

[1715] 10 - 10

Diracțiunea.

soiul de urzit și bătut, alb, galbin și colorat, direct importat din cele mai renumite fabrici din patrie și străinătate.

În brânza ferăriei:

Toate soiurile de penți și ruzi, precum și fer pentru unelte agricole. Unelte pentru fauri, lăcătari și măsari. Diferite cuptoare și tinichea neagră și albă.

În băcănie:

O mulțime de soiuri de cafea, orezuri japoneze, italiene și indigene. Lumini de masă și biserică. Uleiuri de masline etc. Diferite colori în firnis în doze à 1/4, 1/2 și 1 chlg., feștea pentru padimenturi etc. Recuisite de școală, tăblițe, caiete etc.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografie“,

soc. pe acțiuni, Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Iubire“, poezie (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50

„Dan“, roman, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75

„Dan“, roman, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896,
2 volume à 32 cr. . . . . 64 cr.

„Din goana vieții“, ediția III. (1895) . . . . . fl. 1.75.

„Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

„Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

„Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

— Cel mai nou volum de nuvele: —

„În vîltoare“, nuvele, editura Miloșescu 1896 . . . . . fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Nr. 1634.
fig. 898.

[1812] 2-2

Publicațiune de licitare.

Prin aceasta se aduce la cunoștința publică, că pentru *exarëndarea dreptului de țîrg* al comunei Bozoviciu pe anul 1899 eventual și pe anii următori 1900 și 1901 s'a defipt termenul de licitare *pe 15-lea Octomorie 1898, în cancelaria comunală din Bozoviciu la 9 ore dimineața*, la care doritorii de a lua acest drept în arëndă, sînt prin aceasta cu stimă invitați.

Condițiunile de licitare respective de arëndă specială sînt următoarele:

1. Prețul de extinațiune, luându-se de basă, suma de arëndă a anilor expirați, este statorit în suma de 2550 fl. pe un an, din care sumă doritorii de a licita sînt datori a depune 10% ca vadiu, adecă 255 fl. înainte de începerea licitațiunii.

2. Arëndatorul este îndatorat a depune drept cauciune, care se va răsplăti după termenul de arëndă $\frac{1}{2}$ din suma arëndei pe un an.

Celelalte condițiuni de exarëndare sînt expuse în cancelaria notarială la vederea publică în orele oficioase.

Bozoviciu, 27 Septembrie 1898.

Antistia comunală:

Balogh László,   Jenia Petru,
notar com.   jude com.

ANUNT.

La institutul „I. Javet“ din Craiova (România) se caută un institutor diplomat.

Doritorii sînt rugați a-și trimite copia diplomatică la [1806] 3-3

Direcțiunea institutului.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului [624] 29-42

Dr. H. Schielbach în Orlat,
care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sînt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însinua spre abzicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoalvă cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 48-60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaros, vicepreședinte.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess, [480] 30—
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

